

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2294/2025.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó* és *dr. Varga Réka* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (2) bekezdés *a)* pontjának „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt,” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

A megsemmisítést követően a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (2) bekezdés *a)* pontja a következő szöveggel marad hatályban:

„*a)* aki 35. életének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, vagy”

Az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés a Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú ítéletével befejezett, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazható.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Sepsi Tibor Lajos ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában a Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, míg az

Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában az egyedi ügyében alkalmazott, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 2. § (2) bekezdés *a*) pontjának „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt,” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.

- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2006-ban született, gyermekkori autizmusban, közepes mentális retardációban, az aktivitás és a figyelem zavaraiiban szenved, 2024. január 1. napjától az össz-szervezeti egészségkárosodása 70%, egészségi állapota 30%, önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes, nem beszél, csak egyszerű utasításokat ért, viselkedése gyakran ötletszerű. Az indítványozó 2023. június 16. napjáig iskolai tanulmányokat folytatott, majd 2023. november 13. és 2024. május 31. között munkaviszonyban állt egy gazdasági társaságnál, ezt követően biztosítási jogviszonya nem volt, megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét 2024. szeptember 10. napján terjesztette elő az illetékes Kormányhivatalánál.
- [3] Az alperes Kormányhivatal 2024. október 10. napján meghozott határozatával az indítványozó kérelmét elutasította. A határozat szerint az indítványozó egészségi állapotának mértéke 30%, rehabilitációja nem javasolt, önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes, azonban az Mmtv. szerinti ellátásra nem jogosult. Az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerint az ellátás azért nem volt megállapítható az indítványozó számára, mert nem volt a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át, 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított. Az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján pedig az indítványozó azért nem volt jogosult az ellátásra, mert ugyan 35. életévének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életévének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és összesen 201 nap biztosítási időt is szerzett, de a kérelem beterjesztését megelőzően szerzett biztosítási idejében van 30 napnál hosszabb megszakítás (2024. június 1. és 2024. szeptember 10. napjai között, azaz a munkaviszonyának megszűnését követő naptól a kérelem benyújtásának napjáig).
- [4] 1.2. Az indítványozó keresete alapján eljáró Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú, 2025. április 30. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. Az indítványozó a perben nem vitatta, hogy nem rendelkezik az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti biztosítási idővel, ekként a Törvényszék által elbírálandó kérdés kizárólag az volt, hogy az indítványozó jogosult-e a megváltozott munkaképességű személyek ellátására az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján. A Törvényszék ítéletében megállapította, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmezését a Kúria Kfv.37.610/2021/7. számú végzésében már elvégezte, és a

Törvényszék ítéletében a Kúria jogértelmezését tekintette irányadónak. Eszerint a biztosítottá válás időpontjától számítva szükséges fennállnia a 30 napnál hosszabb megszakítás nélküli biztosított időszaknak, melyet a kérelem benyújtásának időpontjában kell vizsgálni (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [29]). A Fővárosi Törvényszék az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontja alkotmányossági vizsgálatát azért nem tartotta indokoltnak, mert a Kúria idézett végzésében kimondta, hogy „A Kúria megítélése szerint nem veti fel az Alaptörvény XV. cikke sérelmét az, hogy a szabályozással érintett személyek közül egyesek – az Mmtv. 2. § (1)-(2) bekezdése alkalmazása során – a biztosítási jogviszonyuk megszűnésének és az igényérvényesítésük (kérelmük előterjesztésének) időpontjától függően 30 nap elteltével nem érvényesíthetik az ellátás iránti igényüket.” (Kúria Kfv.37.610/2021/7. számú végzése, Indokolás [36], idézi: Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [32]). Sem a Kúria hivatkozott végzése, sem pedig a Fővárosi Törvényszék ítélete nem tartalmaz azonban arra vonatkozó jogi érvelést, hogy az adott bíróság szerint az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontja *miért* nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét. A Fővárosi Törvényszék ítéletében csupán azt rögzítette, hogy mivel a Kúria megítélése szerint a kérdéses rendelkezés összhangban áll az Alaptörvénnyel, a Törvényszék pedig a Kúria értékelését követte, ezért a Törvényszék sem látott okot az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [32]).

- [5] A konkrét esetben a Fővárosi Törvényszék azt állapította meg, hogy a biztosítás megszakadásának minősül a biztosítás megszűnésének minden esete, ideértve a szünetelést és a biztosítási jogviszony megszűnését is (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [34]). Ennek az értelmezésnek az alapulvételével pedig a Fővárosi Törvényszék (a Kormányhivatallal egyezően) arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nem teljesítette az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a*) pontjának azon feltételét, miszerint a tanulmányai befejezését követő 180 napon belül létesített biztosítási jogviszonya a kezdetétől a kérelem benyújtásáig nem szakadt meg 30 napnál hosszabb időre.
- [6] A Fővárosi Törvényszék ítéletében azt is rögzítette, hogy az indítványozó az általános szabályok szerint jogosulttá válhat az Mmtv. szerinti ellátásokra, továbbá ennek hiányában is jogosult a 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet szerint rokkantsági járadékra (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [36]).
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésén, illetőleg 27. §-án alapuló alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó elsődlegesen, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában, a Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XIX. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással. Az indítványozó másodlagos, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti

alkotmányjogi panaszában az egyedi ügyében alkalmazott Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt,” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XIX. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (2) bekezdése sérelme miatt.

- [8] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék ítélete alaptörvény-ellenességét az alábbiak miatt állítja.
- [9] Az alkotmányjogi panasz szerint az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontján alapuló ellátásra való jogosultságot a megelőző járulékfizetés alapozza meg, ekként az ellátásra való jogosultság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdoni védelmet élvez. Az indítványozó szerint az a jogértelmezés, mely alapján az indítványozó véglegesen elveszítette az ellátásra való jogosultságát pusztán azért, mert kérelmét nem a biztosítási jogviszonya megszűnését követő 30 napon belül terjesztette elő, nem teljesíti a tulajdonjog korlátozásának alaptörvényi feltételeit, ugyanis azt semmilyen kényszerítő ok nem igazolja, de ez a jogkövetkezmény még egy kényszerítő ok esetleges fennállása esetén is nyilvánvalóan aránytalan, különös figyelemmel arra, hogy az indítványozó egy sérülékeny helyzetben levő személy, akit a bíróság jogértelmezése véglegesen elzár az Mmtv. szerinti ellátásokra való jogosultságtól. Ennek oka az, hogy az indítványozó egészségi állapota miatt nyilvánvalóan képtelen az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti, meghatározott biztosítási idő meglétét megkövetelő főszabálynak megfelelni.
- [10] Az indítvány szerint az Mmtv. 2. § (2) bekezdésének szempontjából homogén csoportnak a fiatalon (35. életévük betöltését megelőzően) megváltozott munkaképességűvé vált személyek tekinthetők, akik tanulmányaik alatt vagy tanulmányaik befejezését követően legalább egy napig biztosítottak voltak. Ezen homogén csoporton belül a bírósági jogértelmezés akként tesz különbséget, hogy a biztosítási jogviszony megszűnését követő 30 napon belül kérelmet benyújtó megváltozott munkaképességű fiatalok teljes összegű ellátásra jogosultak, míg a 30 napos határidőt elmulasztó fiatalok semmilyen ellátásra nem lesznek jogosultak, méghozzá akként, hogy a határidő elmulasztását utóbb, egy újabb jogviszony létesítésével sem tudják pótolni (hiszen a biztosítási jogviszony harminc napot meghaladó megszakadása esetükben véglegesen és orvosolhatatlanul bekövetkezett). Az alkotmányjogi panasz szerint ez a különbségtétel nyilvánvalóan ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség követelményével, valamint a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmával, a XIX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírósági jogértelmezésben megjelenő alkotmányossági probléma alapvetően azonos azzal az ugyancsak az Mmtv. értelmezésével kapcsolatos kérdéssel, melyet az Alkotmánybíróság a 2/2018. (IV. 6.) AB határozatában alkotmányos követelmény kimondásával orvosolt.

- [11] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában végezetül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség sérelmét is állítja, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletének meghozatala során semmilyen alapjogi mérlegelést nem végzett azzal összefüggésben, hogy kezdeményezi-e az Alkotmánybíróság eljárását, mindössze mechanikusan átvette a Kúria végzésének azon megállapítását, hogy a Kúria (érdemi indokolás nélkül) egy másik ügyben nem látta indokoltnak az Alkotmánybírósághoz fordulást, *tehát* a Fővárosi Törvényszék sem látja azt indokoltnak. Az indítványozó szerint a Fővárosi Törvényszéknek értékelnie kellett volna, hogy a korábban a Kúria által meghatározott jogértelmezés nem áll összhangban sem az Alaptörvénnyel, sem a jogalkotó szándékával, és ezen értékelés eredményéről pedig ítéletében számot kellett volna adnia.
- [12] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz szerint amennyiben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz vizsgálata során arra a következtetésre jut, hogy a bíróság jogértelmezése nem sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését és XIX. cikk (1) bekezdését, úgy ez szükségképpen azt jelenti, hogy az indítványozó által az Abtv. 27. §-a körében előadottak nem a bírói döntés, hanem az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt,” szövegrészének alaptörvény-ellenességét eredményezik. Amennyiben ugyanis a Fővárosi Törvényszék az Mmtv. vonatkozó rendelkezésének alkalmazásával nem juthatott a bírói döntéshez képest eltérő eredményre, azaz az Mmtv. támadott rendelkezésének az egyetlen lehetséges értelmezése az, amelyet a Fővárosi Törvényszék meghatározott, úgy az indítványozó által megjelölt alaptörvény-ellenességet nem a bírói jogértelmezés, hanem az alkalmazott jogszabály okozza.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése és az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján eljárva az indítvány elbírálása előtt megkereste a 2026. május 9. napjáig hivatalban volt kormány igazságügyi miniszterét.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez, valamint a készpénzzel történő fizetéshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai

vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XV. cikk (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

- [15] 2. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„2. § (1) Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

a) a kérelem benyújtását megelőző

aa) 5 éven belül legalább 1095 napon át,

ab) 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy

ac) 15 éven belül legalább 3650 napon át

biztosított volt, és

b)

c) rendszeres pénzellátásban nem részesül.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában foglaltaktól eltérően biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak,

a) aki 35. életévének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életévének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt, vagy

b) aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy az egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesült, vagy az ellátásra jogosultságát megállapították, de annak folyósítása 2011. december 31-én szünetelt.”

III.

- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [17] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2025. június 12. napján vette át, mely időponthoz képest az alkotmányjogi panasz határidőben, 2025. augusztus 11. napján került előterjesztésre. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mert saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárására kiterjedő meghatalmazását becsatolta. Az Mmtv. támadott rendelkezése az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz elbírálhatósága szempontjából alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [19] 2.1. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [20] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] 2.2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék ítéletének alaptörvény-ellenességét részben a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozással állította, figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Törvényszék valójában nem végezte el az előtte folyamatban levő ügy alapjogi aspektusainak feltárását, hanem csupán mechanikusan követte a Kúria korábbi döntését. A Fővárosi Törvényszék éppen ezért azt sem

ismerte fel, hogy a Kúria jogértelmezése valójában az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési tartomány alkotmányos kereteit túllépte.

- [22] Az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel az Alkotmánybíróság részletesen kimunkált gyakorlatára, és figyelemmel a panasz tartalmára.
- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 3305/2025. (IX. 30.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének megfelelően a Kúria alkotmányos feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően alkotmányjogi értelemben nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét, ha valamely alsóbb fokon eljáró bíróság egy konkrét jogszabályi rendelkezés értelmezésének kérdésében a Kúria irányadó gyakorlatát veszi alapul. Ilyen esetekben ugyanis a Kúria jogértelmezésének elfogadása az irányadó főszabály, az eljáró bíróságnak pedig részletesen indokolnia az éppen ettől a főszabálytól való eltérést kell.
- [24] Eltér azonban ettől az esettől az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében a bíró akkor kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, melynek alaptörvény-ellenességét a bíró észleli vagy amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A bírói kezdeményezés feltétele a bíró saját észlelése. A bírói indítványozói jogosultsága nem ruházható át a felekre vagy más személyre, illetve nem osztható meg velük az általuk készített irat indítványhoz csatolása által, hanem a bírónak magának kell megjelölnie az indítványozási jogosultságát alátámasztó körülményeket, illetve teljesítenie az indítvánnyal szemben az Alaptörvény és az Abtv. által támasztott összes követelményt {3238/2025. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [22]}. Mindez azonban megfordítva is igaz: önmagában soha nem lehet indoka a bírói kezdeményezés elmaradásának az, hogy adott esetben más bíróság ugyanezen jogszabályi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezését korábban nem tartotta indokoltnak. Különösen igaz ez akkor, ha az ítéletben megjelölt korábbi bírói döntésben nem szerepel valódi, az ügy érdemére vonatkozó indokolás a bírói kezdeményezés elmaradására vonatkozóan.
- [25] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése azt a kötelezettséget rója az eljáró bíróra, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályok mellett folyamatosan tartsa szem előtt az

Alaptörvény releváns rendelkezéseit, és ha konfliktust észlel az Alaptörvény és egy alkalmazandó jogszabályi rendelkezés között, akkor forduljon az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése által használt „észleli” fordulat nyilvánvalóan nem jelenti az alaptörvény-ellenesség kötelező érvényű megállapítását, hiszen erre az Alkotmánybíróságnak van monopóliuma. Ugyanígy nem kötelessége a bírónak, hogy minden esetben számot adjon az ítéletben az alkalmazott jogszabály alkotmányosságáról, ha azzal kapcsolatban nem merül fel kétely. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése ugyanakkor megköveteli az eljáró bírótól, hogy ha észleli az alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességét, akkor az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező végzésében az erre vonatkozó érveket a szükséges részletességgel fogalmazza meg. Ha pedig az adott eljárás valamelyik résztvevője kezdeményezi az Abtv. 25. §-a szerinti eljárást, de az eljáró bíró nem észlel alaptörvény-ellenességet, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megköveteli, hogy az eljáró bíró szintén a szükséges részletességgel indokolja meg, miért nem ért egyet az eljárás résztvevőjének kezdeményezésével. Ez akkor is így van, ha az Abtv. a 25. § kontextusában nem ad formális indítványozási jogot az eljárás résztvevőinek: az ügyben alkalmazandó jogszabály esetleges alaptörvény-ellenessége olyan, az ügy eldöntése szempontjából lényeges kérdés, amelyre vonatkozó, felek által előadott érvekkel kapcsolatban az eljáró bíróságnak döntései indokairól számot kell adnia, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelően.

- [26] Figyelemmel arra, hogy jelen esetben az indítványozó sem az alkotmányjogi panaszában, sem a bírósági eljárásban nem adott elő olyan alkotmányos érvet, melyet az Alkotmánybíróság eljárási okból ne vizsgálhatott volna a jelen alkotmányjogi panasz keretei között, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy *jelen esetben* a bírói döntést *érdemben* befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye nem vetődött fel.
- [27] 2.2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz megjelölte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését.
- [28] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése Mmtv. szerinti ellátásokra való alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróság korábban már számos döntésében vizsgálta. A tulajdonhoz való jog sérelmére a társadalombiztosítási rendszerben ígért váromány korlátozása okán akkor lehet sikeresen hivatkozni, ha a szóban forgó ellátás biztosítási elemet is tartalmaz {3238/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [62]}, mely követelmény az Mmtv. szerinti ellátások esetében kétségtelenül teljesül. Az Mmtv. szerinti ellátásokra való jogosultság nem alanyi alkotmányos jog, hanem meghatározott feltételek esetén az aktív korúak számára egészségkárosodásuk következtében elszenvedett munkaképesség-csökkenés miatt kiesett jövedelem pótlására szolgáló vegyes társadalombiztosítási és szociális ellátás {elsőként: 40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]}, ekként az nem áll teljes egészében a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog védelme alatt {3370/2018. (XI. 28.) AB

határozat, Indokolás [17]]. Ennek megfelelően az Mmtv. szerinti ellátások esetében az ellátás összegére összegszerűen meghatározható, alkotmányjogi értelemben vett tulajdoni váromány nem alapítható {3364/2020. (X. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az indítványozónak tulajdoni várománya legfeljebb arra az összegre lehet, amelyet a kérelem benyújtása idején hatályos jogszabályok előírnak {3468/2021. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás [43]}. Ezen idézett megállapításokra figyelemmel sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, sem pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.

- [29] A tulajdonhoz való joggal összefüggésben ugyanakkor jelen esetben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely sem vethető fel. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét lényegében azért állítja, mert a Fővárosi Törvényszék nem osztotta az indítványozó jogértelmezését, és ennek eredményeként peresztes lett. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem körébe valamely ügy csupán azért, mert az indítványozó által állított jogsértő bírósági határozatok eredményeként peresztes lett, függetlenül az indítványozó érvelésének esetleges szakjogi helyességétől {legutóbb például: 3337/2025. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Különösen igaz ez az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben, ahol az indítványozó az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének megfelelően alkotmányjogi értelemben csak „törvényben meghatározott támogatásra” jogosult, a jogvitát pedig éppen az adott, Mmtv. szerinti ellátás törvényi meghatározása képezte.
- [30] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az indítványozó XIII. cikk (1) bekezdése körében előadott érveit az Alaptörvény XV. cikke és XIX. cikk (1) bekezdése körében is megfelelően figyelembe vette.
- [31] 2.2.3. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz felhívta az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét is a XIX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint csak érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján, hogy sérti-e az Alaptörvény XV. cikkét és XIX. cikk (1) bekezdését az Mmtv. azon rendelkezése, illetőleg annak Fővárosi Törvényszék által követett jogértelmezése, mely szerint egyes, a 35. életévük betöltését megelőzően megváltozott munkaképességűvé váló és a tanulmányaik befejezését követő 180 napon belül biztosítottá váló személyek adott esetben véglegesen elveszíthetik az Mmtv. szerinti ellátásra való jogosultságukat akkor, ha az ellátás megállapítása iránti kérelmüket nem nyújtják be a biztosított jogviszonyuk megszűnését követő harminc napon belül, egészségi állapotuk miatt pedig nem tudják teljesíteni az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz vizsgálata pedig az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz vizsgálatának eredményéhez képest, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz

elbírálását követően folytatható csak le. Az Alkotmánybíróság ezért mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz megalapozott, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [33] 1. Az alkotmányjogi panasz szerint vagy az Mmtv. támadott rendelkezése [Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz], vagy annak bíróság általi jogértelmezése (Abtv. 27. § szerinti panasz) sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését és XIX. cikk (1) bekezdését azáltal, hogy a 35. életévük betöltését megelőzően megváltozott munkaképességűvé vált azon személyek között tesz alkotmányosan nem igazolható különbséget, akik tanulmányaik alatt vagy tanulmányaik befejezését követő 180 napon belül legalább egy napig biztosítottak voltak. Az Mmtv., vagy annak bírósági jogértelmezése szerint ugyanis egyfelől már egyetlen nap biztosítási idő is megalapozza a teljes ellátásra való jogosultságot akkor, ha az arra jogosult kérelmét a biztosítási jogviszonyának megszűnését követő 30 napon belül előterjeszti, másfelől azonban a 30 napos határidő elmulasztása esetén adott esetben akár 1094 nap biztosítási idő is azt eredményezheti, hogy a kérelmező semmilyen ellátásra nem válik jogosulttá.
- [34] 2. Az Alkotmánybíróságnak elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vagy XV. cikk (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét az abban nevesített egyik élethelyzet (nevezetesen a fogyatékoság) alapján történt hátrányos megkülönböztetésre hivatkozással állítja. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése sérelme megállapíthatóságának ugyanakkor csupán az egyik (és nem az egyetlen) feltétele, hogy a hátrányos megkülönböztetés valamely, az Alaptörvényben nevesített védett tulajdonsággal összefüggésben következzen be; további feltétel azonban az is, hogy a különbségtétel valamely, az indítványozót megillető alapjoggal összefüggésben történjen {2/2023. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [38]}.

- [35] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának központi kérdése, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján jogosult lett volna-e a megváltozott munkaképességű személyek ellátására vagy sem, figyelemmel arra, hogy kérelmét a biztosítási jogviszonyának megszűnését követő 30 napon túl terjesztette elő. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata azt rögzíti, hogy minden magyar állampolgár az Alaptörvényben tételesen felsorolt élethelyzetek esetén, így fogyatékoság esetén is, törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Az Alaptörvény XIX. cikke két esetben az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot fogalmaz meg: a XIX. cikk (4) bekezdése állami nyugdíjra való jogosultságot említ, melynek feltételeit törvény állapítja meg, míg a XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata alapján egyes speciális élethelyzetek fennállása esetén törvényben alanyi jogon járó juttatásokat kell bevezetni, illetve fenntartani. Ebből következik, hogy az Alaptörvény XIX. cikke alaptörvényi háttérrel ad a felsorolt élethelyzetekre vonatkozó jogszabályoknak {elsőként: 28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [34]; legutóbb hasonlóan például: 3052/2025. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [85]}. Mindez azonban azt jelenti, hogy az állampolgárok még az Alaptörvényben nevesített speciális élethelyzetek fennállása esetén is csak törvényben meghatározott mértékű támogatásra jogosultak, az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg {3217/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [24]}. A törvényhozót ugyanakkor a szabályozási szabadság értelemszerűen csak az Alaptörvény keretei között illeti meg {3230/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [36] Figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz központi kérdése éppen az volt, hogy az indítványozó jogosult lett volna-e az Mmtv. szerinti, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó valamely ellátásra, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a hátrányos megkülönböztetés tilalma állított sérelme vonatkozásában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte {hasonlóan: 2/2023. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [37] 3. Az Mmtv. szerinti valamely ellátásra a megváltozott munkaképességű személyek három esetben lehetnek jogosultak: akkor, ha teljesítik az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti minimális biztosítási idő követelményét (a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül 1095 nap, 10 éven belül 2555 nap, vagy 15 éven belül 3650 nap); vagy akkor, ha az Mmtv. hatálybalépését megelőző napon valamilyen, az Mmtv.-ben meghatározott rokkantsági típusú ellátásban részesültek [Mmtv. 2. § (2) bekezdés *b)* pont]; illetőleg akkor, ha ugyan nem tudják teljesíteni az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti minimális biztosítási idő követelményét, azonban már a 35. életévük betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé váltak, és az iskolai tanulmányaik alatt vagy e tanulmányok megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá váltak, és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosítottak voltak [Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pont]. Mindez azt jelenti, hogy amíg az Mmtv. 2. § (1) bekezdése alapján járó ellátások

főszabály szerint biztosítási típusú ellátások, addig az Mmtv. 2. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján megítélt ellátást kifejezetten szociális jellegű ellátásként (egy jelképes biztosítási idő előírásával), a 2. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján folyósított ellátást pedig a szerzett jogok védelme alapján (a korábban folyósított ellátásra tekintettel) járó ellátásként lehet meghatározni.

- [38] Az Mmtv. 2. § (2) bekezdése is tartalmazza a „biztosításának tartamára tekintet nélkül jár” fordulatot, a 2. § (2) bekezdés *a)* pontjának jogalkotói indokolása pedig kifejezetten kiemeli, hogy ebben az esetben „a biztosítás időtartamára tekintet nélkül jár” a megváltozott munkaképességű személyek ellátása. „A jogalkotói szándék a fiatal kérelmezők számára kívánta biztosítani az ellátás megállapításának lehetőségét, akik a kérelem benyújtását megelőzően nem rendelkezhetnek a jogszabályban meghatározott biztosítási idővel.” Sem jogi, sem pedig ténybeli szempontból nem lehet ugyanis azonos helyzetben lévőként kezelni azokat a megváltozott munkaképességű személyeket, akik életük egy jelentős részében egészségesen éltek és dolgoztak (ekként egyéni képességeik és lehetőségeik alapján a munkaerőpiac teljes spektrumán elhelyezkedhettek), valamint azokat, akik már születésüktől vagy egészen fiatal koruktól fogva egészségkárosodással élnek (ami, egészségi állapotuktól függően érdemben kihat a munkakeresési és munkavállalási lehetőségeikre is). Amikor a jogalkotó megalkotta az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kedvezmény szabályt, akkor egyszerre volt figyelemmel az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésére („Magyarország külön intézkedésekkel védi [...] a fogyatékossgal élőket.”), a XIX. cikk (1) bekezdésére („fogyatékossg [...] esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult”), valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdésére (nevezetesen arra, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét a különböző helyzetek azonos módon történő kezelése is megalapozhatja).
- [39] Jelen alkotmányjogi panasz keretei között az Alkotmánybíróságnak az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontjának azon fordulatát kellett alkotmányjogi szempontból megvizsgálnia, mely szerint egy 35. életévének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált személy akkor lehet jogosult valamely, az Mmtv. szerinti ellátásra, ha iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és „30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt”. Az Mmtv. vonatkozó rendelkezése alapján a kérelmezőnek az alábbi feltételeket kell teljesítenie az ellátásra való jogosultság megállapításához: *(i)* 35. életéve betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé kell, hogy váljon; *(ii)* iskolai tanulmányai alatt vagy azt követően 180 napon belül biztosítottá kell válnia; *(iii)* ez a biztosítotti jogviszony legalább egy napon át fenn kell, hogy álljon (a törvény ugyanis kifejezetten akként rendelkezik, hogy ebben az esetben „biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása”); és *(iv)* ebben a biztosítási jogviszonyban ne legyen 30 napnál hosszabb megszakítás.

- [40] Tekintettel arra, hogy a jogalkotónak az Mmtv. vonatkozó rendelkezésének indokolásában kifejezetten rögzített szándéka szerint akár egyetlen nap biztosítási idő is megalapozza az Mmtv. szerinti teljes ellátásra való jogosultságot (hiszen az ellátás „a biztosítás időtartamára tekintet nélkül jár”), ekként a fenti (iv) feltétel nem értelmezhető másként, mint hogy a korábban fennállt biztosítási jogviszony szünetelése és megszűnése összefüggően a 30 napot nem haladhatja meg. Másképpen megfogalmazva, a jogalkotó indirekt módon azt a feltételt támasztotta az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ellátás igényléséhez, hogy azt vagy egy fennálló, korábban legfeljebb 30 napot nem meghaladóan megszakított biztosítási jogviszonyban, vagy legkésőbb a biztosítási jogviszony bármely okból történő megszakítását követő harmincadik napon kell igényelni (függetlenül a kérelmező életkorától, és függetlenül attól is, hogy adott esetben mennyi idő telt el az iskolai tanulmányok befejezése óta). Amennyiben ez a 30 napos megszakítás bármikor és bármely okból bekövetkezik, a kérelmező sem újabb jogviszony létesítésével, sem méltányossági kérelem vagy igazolási kérelem előterjesztésével, sem bármely más módon nem szerezhethet többé jogosultságot az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti biztosítási idő hiányában az ellátásra.
- [41] Az Alkotmánybíróság megkeresésére a 2026. május 9. napjáig hivatalban volt igazságügyi miniszter a fentiektől eltérő értelmezését adta az Mmtv. támadott rendelkezésének. Álláspontja szerint a jogalkotó szándéka nem irányult arra, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ellátás megállapítása iránti kérelem előterjesztését időben korlátozza. Ez a jogértelmezés azonban (figyelemmel az Mmtv. vonatkozó rendelkezésének idézett szövegére és jogalkotói indoklására) teljesen funkciótlanná teszi a „30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt” fordulatot, azt ugyanis sem anyagi jogi értelemben (ezt a törvény szövege és jogalkotói indoklása zárja ki), sem pedig eljárásjogi értelemben (ezt pedig a miniszter által megfogalmazott jogalkotói szándék zárja ki) nem alkalmazható.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Mmtv. szerinti ellátásokon túl további, kifejezetten az egészségkárosodás miatt fennálló, biztosítási jogviszony fennállását nem igénylő pénzbeli ellátások is a fogyatékossgal élő személyek rendelkezésére állnak, azonban ezek az ellátások nem képeznek olyan összefüggő védőhálót, mely képes lenne azt biztosítani, hogy a fogyatékossgal élő, megváltozott munkaképességű személyek ne maradhassanak ellátás nélkül.
- [43] Egyes meghatározott súlyos fogyatékossgok fennállása esetén a fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre áll a fogyatékossgai támogatás, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvénynek és a súlyos fogyatékossg minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgai támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendeletnek megfelelően. Ez az ellátás azonban csak tételesen meghatározott élethelyzetek (fogyatékossgai állapotok) fennállása esetén jár, melyeket a jogalkotó

súlyos fogyatékoszágnak minősített. A fogyatékoszági támogatás nem minősül olyan rendszeres pénzellátásnak, amelynek az igénybevétele kizárná az Mmtv. szerinti ellátások folyósítását, azonban az Mmtv. szerinti ellátásokra való jogosultságból a két ellátás feltételrendszerének különbözősége miatt nem következik a fogyatékoszági támogatásra való jogosultság, és viszont.

- [44] A 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet alapján egyes fogyatékoszággal élő személyek rokkantsági járadékra is jogosultak lehetnek. Az MT rendelet 1. § (1) bekezdése alapján rokkantsági járadékra az a személy jogosult, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadék folyósítása ugyanakkor kizárja az Mmtv. szerinti ellátások igénybe vételét (de kifejezett kizáró szabály hiányában a rokkantsági járadék és a fogyatékoszági támogatás együttesen is folyósítható).
- [45] Mindez egyben azt is jelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az Alkotmánybíróságnak az Mmtv. szerinti ellátások és a rokkantsági járadék jogosultsági körét kellett csak összehasonlítani, figyelemmel arra, hogy a fogyatékoszági támogatás mindkét ellátás mellett (sőt, adott esetben ilyen ellátások hiányában is) folyósítható. Az Alkotmánybíróság az összehasonlítást kizárólag azokra az esetekre végezte el, amikor a fogyatékoszággal élő személy nem rendelkezik az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti biztosítási idővel, egészségkárosodása pedig 35. életévének betöltését megelőzően bekövetkezett (azaz az feltehetően már a születéskor fennállt vagy gyerekkorban alakult ki), és emiatt az egészségkárosodásának bekövetkezését megelőzően objektív okokból nem tud huzamos időn át biztosítási jogviszonyban állni (munkát végezni).
- [46] (i) A 40-69% közötti egészségkárosodással élő, az Mmtv. szerinti biztosítási időt megszerezni nem képes személyek kizárólag az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben (30 napnál hosszabb megszakítás nélküli biztosítási jogviszony, azaz a biztosítási jogviszony megszűnését követő 30 napon belüli igénylés esetén) lehetnek jogosultak az Mmtv. szerinti ellátásra, akkor, ha egészségkárosodásuk a 35. életévük betöltését megelőzően bekövetkezett. Esetükben a 30 napos határidő elmulasztása ténylegesen azzal a következménnyel jár, hogy egészségi állapotuk alapján sem az Mmtv. szerinti ellátásra, sem rokkantsági járadékra nem válnak jogosulttá, miközben egészségi állapotuk alapján egyébként megváltozott munkaképességű személynek tekinthetők, és egészségi állapotuk miatt számos esetben nem tudnak olyan módon részt venni a munkaerőpiacon, hogy az Mmtv. 2. § (1) bekezdése szerinti biztosítási idő követelményét teljesíthessék. Esetükben ráadásul az Mmtv. szerinti ellátásra való jogosultság elvesztése egyben nagy valószínűséggel (biztosítási jogviszony és így szolgálati idő hiányában) az öregségi nyugdíjra való jogosultságuk elvesztését is eredményezni fogja.

- [47] (ii) A legalább 70%-os egészségkárosodással élő, az Mmtv. szerinti biztosítási időt megszerezni nem képes személyek számára ugyancsak rendelkezésre áll a fenti (i) pontban nevesített lehetőség, amennyiben a tanulmányaik befejezését követő 180 napon belül akár egyetlen napon át is biztosítottnak minősülnek, és ezen biztosítási jogviszony megszakításához képest 30 napon belül előterjesztik az Mmtv. szerinti ellátás megállapítása iránti kérelmüket. Ezen határidő elmulasztása esetén ugyanakkor azok, akiknek az egészségkárosodása már a 25. életévük betöltését megelőzően bekövetkezett, az MT rendelet szerinti rokkantsági járadékra válhatnak jogosulttá, míg azok, akiknek az egészségkárosodása csak a 25-35. életévük között következett be, a fenti (i) esethez hasonlóan semmilyen ellátásra nem válnak jogosulttá, egészségi állapotuk miatt nagy valószínűséggel véglegesen kizárva őket mind az Mmtv. szerinti ellátások biztosítási jogviszony alapján történő igénylésének lehetőségéből, mind pedig (biztosítási jogviszony és így szolgálati idő hiányában) az öregségi nyugdíjra való jogosultság lehetőségéből.
- [48] Összegezve, a Fővárosi Törvényszék ítéletének [36] bekezdésében is nevesített, a 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet szerinti rokkantsági járadék a 35. életévük betöltését megelőzően megváltozott munkaképességűvé (legalább 40%-os egészségkárosodás) váló személyek körén belül kizárólag azok számára érhető el, akik (i) egészségkárosodása már a 25. életévük betöltését megelőzően bekövetkezett, és (ii) egészségkárosodásuk mértéke a 70%-ot is eléri.
- [49] 5. Az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja önmagában már csak azért sem sérti az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdését, mert éppen annak végrehajtását szolgálja azzal, hogy egyes esetekben biztosítási idő hiányában is lehetővé teszi a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak folyósítását {hasonlóan a fogyatékosági támogatás vonatkozásában elsőként: 1/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [20]}. Ezt a megközelítést az Alkotmánybíróság az Mmtv. szerinti ellátások vonatkozásában is megfelelően irányadónak tekinti.
- [50] 6. Alkotmánybíróság ezt követően az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt” szövegrésze Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével való összhangját vizsgálta meg.
- [51] 6.1. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme összehasonlítható (azonos csoportba tartozó) személyi körön belül állapítható meg. A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket {elsőként az Alaptörvény hatálybalépését követően: 40/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; a későbbi gyakorlatból például: 3534/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia,

hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja alkalmazhatósága szempontjából mely személyi kör tekinthető homogén csoportnak.

- [52] A homogén csoport ismérve jelen esetben, hogy annak tagjai *(i)* 35. életévük betöltése előtt váltak megváltozott munkaképességűvé, és *(ii)* tanulmányaik alatt vagy azt követő 180 napon belül legalább egy napra biztosítottá váltak. Ez az a személyi kör, amely egészségi állapota, illetőleg (minimális, adott esetben akár egyetlen napig fennálló) biztosítási jogviszonya alapján jogosult lehet az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint az ellátás igénylésére, azaz esetükben nem valamely korábbi, meghatározott időn át fennálló biztosítási jogviszony és járulékfizetés, hanem egy (adott esetben csupán szimbolikus jellegű) biztosítási jogviszony-létesítés is megalapozza az Mmtv. szerinti ellátások igénybe vételét. Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából ezt a személyi kört tekintette egymással összehasonlítható helyzetben lévőnek.
- [53] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: jelen esetben az egyéni körülményeik (életkor, fogyatékoság, minimális biztosítási idő) alapján azonos élethelyzetben levő társadalmi csoporton belül éppen az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja tett különbséget az alábbi, 6.2. pontban foglaltak szerint. Azaz, a támadott jogszabályi rendelkezés jelen esetben nem új homogén csoportot hozott létre az Mmtv. szerinti ellátásra a 30 napos határidő betartásával jogosultak, illetőleg az arra a határidő elmulasztására nem jogosult fogyatékosággal élő, megváltozott munkaképességű személyek között, hanem éppen azt a különbségtételt valósította meg a homogén csoporton belül, mely az Alkotmánybíróság vizsgálatának tárgyát képezi.
- [54] 6.2. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelme akkor állapítható meg, ha a jogi szabályozás az egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között anélkül tesz különbséget, hogy annak tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka lenne, vagyis az önkényes {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [55] Jelen esetben az kétséget kizáróan megállapítható, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja a homogén csoporton belüli különbségtételt valósít meg azáltal, hogy a 35. életévüket megelőzően megváltozott munkaképességűvé vált, a tanulmányaik befejezését követő 180 napon belül biztosítottá váló azon kérelmezők, akik a biztosítási jogviszonyuk megszakítását követően 30 napon belül benyújtották az Mmtv. szerinti ellátások iránti kérelmüket, az Mmtv. szerinti teljes ellátásra válnak jogosulttá adott esetben (egészségi állapotuk változatlansága vagy romlása esetén) életük végéig, míg a 30 napos határidőt elmulasztó kérelmezők véglegesen és visszavonhatatlanul elveszítik az Mmtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kedvezmény szabály alapján történő igénylés lehetőségét. Ez a különbségtétel jelen esetben ráadásul (figyelemmel arra, hogy egy fokozott védelemre szoruló társadalmi csoportot érint, és adott esetben akár a fogyatékosággal élő személyek közötti különbségtételt életük végéig orvosolhatatlanul meghatározza) kiemelkedően súlyosnak is tekinthető.

- [56] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy valamely jogosultság érvényesítéséhez kapcsolódó határidő vagy más, a jogérvényesítést időben korlátozó feltétel meghatározása természetesen megalapozhat hátrányos jogkövetkezményt, és önmagában elfogadhatónak tekinthető egy szabályozás, ha a jogalkotó eltérően kezeli az e feltételt teljesítő és az azt nem teljesítő személyeket. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme akkor merül fel, ha a kedvezmény szabály érvényesülését korlátozó jogi feltétel és a kedvezmény szabály alapjául szolgáló materiális élethelyzet között tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű kapcsolat nem állapítható meg. Különösen igaz ez akkor, ha az ilyen feltételhez olyan jogvesztő hatás kapcsolódik, amely a kedvezmény szabály alkalmazásának lehetőségét véglegesen megszünteti, és az így bekövetkező jogvesztés utóbb sem igazolási kérelemmel, sem méltányossággal, sem a jogosultsági feltételek ismételt teljesítésével nem orvosolható, miközben az érintettek a kedvezmény szabály alapjául szolgáló materiális élethelyzet szempontjából továbbra is azonos helyzetben maradnak.
- [57] Jelen esetben a biztosítási jogviszony megszakítását követő harminc nap elteltével az érintett egészségi állapota, munkaképessége, munkaerőpiaci helyzete, valamint a főszabály szerinti biztosítási idő megszerzésére való képessége nem változik meg. A harmincnapos követelmény nemteljesítése tehát nem szünteti meg azt a materiális élethelyzetet, amely miatt a jogalkotó az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kedvezmény szabályt megalkotta, ugyanakkor a kedvezmény szabály igénybevételeinek lehetőségét véglegesen megszünteti. A harmincnapos követelmény nemteljesítése így jelen esetben önmagában nem szolgálhat tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indokul arra, hogy az egyébként azonos helyzetben lévő személyek egyik csoportja az ellátásra akár élete végéig folyamatosan jogosulttá válhasson, míg a másik e jogosultság megszerzésének lehetőségét véglegesen elveszítse.
- [58] Mindezeket az Alkotmánybíróság a jelen ügyben az alábbi szempontokra is figyelemmel értékelte. (i) Egyfelől, az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése értelmében Magyarország külön intézkedésekkel védi a fogyatékossgal élőket, a XIX. cikk (1) bekezdése értelmében pedig minden magyar állampolgár meghatározott egyéni élethelyzetek, így fogyatékossgal esetén is, törvényben meghatározott támogatásra válik jogosulttá. Az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja ugyanakkor azt eredményezi, hogy azon fogyatékossgal élő személyek, akiknek a 35. életévük betöltését megelőzően bekövetkezett egészségkárosodása legalább 40%-os mértékű, azonban nem minősülnek súlyosan fogyatékosnak (fogyatékossgai támogatás), és egészségkárosodásuk nem éri el a 70%-os mértéket és/vagy egészségkárosodásuk a 25. életévük betöltése után következett be (rokkantsági járadék), semmilyen, kifejezetten az egészségi állapotuk miatt adható ellátásra nem válnak jogosulttá. Azaz, a jogalkotó az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti határidő megalkotásával egyidejűleg nem gondoskodott arról, hogy a határidőt elmulasztó fogyatékossgal élő személyek bizonyosan jogosultak legyenek valamilyen más

ellátásra, vagy (adott esetben) akár igazolási kérelemmel, akár méltányossági kérelemmel, akár újabb (adott esetben ezúttal is legalább egyetlen napig fennálló) jogviszony létesítésével a határidő elmulasztását orvosolhassák. (ii) Az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ellátás csak egy jelképes, adott esetben akár egyetlen napig fennálló biztosítási jogviszonyt követel meg (ahogyan ez az Mmtv. 2. § (2) bekezdéséből és a 2. § (2) bekezdés a) pontjához kapcsolódó jogalkotói indokolásból is egyértelműen megállapítható), ekként ezen ellátási forma alapvetően nem a korábbi járulékfizetésen alapul, azaz nem az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontján alapuló ellátások költségvetési bevételi (járulékfizetési) oldala valójában csak jelképes. A jogalkotó éppen azt ismerte el az Mmtv. szerinti kedvezménysszabály megalkotásával, hogy egyes megváltozott munkaképességű személyek egészségi állapotuk miatt képtelenek tartósan megjelenni a munkaerőpiacon. Ezen fogyatékkal élő személyek ugyanakkor éppen egészségi állapotuk miatt szorulnak rá az Alaptörvényből közvetlenül fakadó fokozott védelemre és támogatásra irányuló állami kötelezettségre. (iii) A megváltozott munkaképességű, az Mmtv. szerinti ellátásokra az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontján jogosultságot szerző fogyatékkal élő személyek semmilyen tájékoztatást nem kapnak arra vonatkozóan, hogy egy tanulmányaik befejezését követően akár csak egyetlen napig fennálló biztosítási jogviszonyra, és ezen biztosítási jogviszony megszakításához képest egy 30 napon belül előterjesztendő kérelemre van csupán szükségük az adott esetben (egészségi állapotuk változatlansága vagy romlása esetén) életük végéig járó ellátás igénylésére, mely határidő elmulasztása esetén utóbb már adott esetben semminemű ellátásra nem válnak jogosulttá, és ezáltal végeredményben akár öregségi nyugdíjban sem részesülhetnek majd.

- [59] 6.3. Az Alkotmánybíróság a fentiek figyelembevételével arra a következtetésre jutott, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti különbségtételnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, ekként az önkényes, sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.
- [60] 7. Mindez egyben azt is jelenti, hogy miután az indítványozó által állított alaptörvény-ellenesség magából a támadott jogszabályi rendelkezésből (és nem pedig annak bírói jogértelmezéséből) fakadt, ezért az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasza megalapozott, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasza pedig mindebből szükségképpen következően nem megalapozott.
- [61] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja „és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt,” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.
- [62] Az alaptörvény-ellenes és megsemmisített jogszabályi rendelkezés a Fővárosi Törvényszék 106.K.704.366/2024/10. számú ítéletével befejezett, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben nem

alkalmazható. Az Alkotmánybíróság a megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános alkalmazási tilalmát az Abtv. 45. § (4) bekezdésének megfelelően azért rendelte el, mert az Mmtv. megsemmisített rendelkezésének jogalkotói célja egy, az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésének megfelelően külön intézkedésekkel is védendő csoport (a fogyatékossgal élő személyek) számára történő ellátás biztosítása volt, akik erre az ellátásra és az Alaptörvény által is nevesített védelemre állapotuknál fogva fokozottan rászorulnak, az Mmtv. szerinti különbségtétel pedig az esetükben különösen súlyos jogkövetkezménnyel jár.

- [63] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az Mmtv. 14. § (1) bekezdése értelmében a megváltozott munkaképességű személyek ellátását megállapító, vagy az egészségi állapotra tekintettel hozott elutasító döntés véglegessé válását követő 12 hónapon belül előterjesztett újabb kérelmet csak akkor kell elbírálni, ha a rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció alapján megállapítható, hogy a kérelmező egészségi állapotában a korábbi döntésben még figyelembe nem vett tartós változás következett be. Mindez azt jelenti, hogy azokban a jelen határozat meghozatalát megelőző egyedi ügyekben, ahol az Mmtv. megsemmisített rendelkezésének alkalmazása során az ellátásra való jogosultság megállapítása iránti kérelem elutasítására nem „az egészségi állapotra tekintettel”, hanem kifejezetten a 30 napos határidő elmulasztása miatt került sor, nincs annak eljárásjogi akadálya, hogy a kérelmezők akár a korábbi döntés véglegessé válását követő 12 hónapon belül is ismételten előterjesszék a kérelmüket. A 12 hónapnál régebben előterjesztett és elutasított kérelmek ismételt benyújtásának pedig az Mmtv. alapján egyébként sincs akadálya.
- [64] Az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből és XIX. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelmények maradéktalan érvényre juttatása a jogalkotó alaptörvényi kötelezettsége, ám ennek a kötelezettségének a jogalkotó nem csupán az Mmtv. támadott rendelkezése szerinti kedvezménysszabállyal (és nem is csupán az Mmtv. szabályozási keretei között) tehet eleget. A szabályozás esetleges felülvizsgálata során azonban a jogalkotónak fokozott figyelmet kell fordítania arra, hogy a fogyatékossgal élők számára az állapotukra tekintettel őket megillető ellátás ténylegesen és olyan feltételekkel legyen igényelhető, mely figyelembe veszi ezen társadalmi csoport fokozott sérülékenységét is.
- [65] Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető általános követelmény, hogy a jogszabályok ismeretének hiánya senkit nem mentesít a jogi felelősség és a jogkövetkezmények viselése alól (*ignorantia legis non excusat*), ideértve adott esetben egy határidő elmulasztásának jogkövetkezményét is. Ez azonban kizárólag abban az esetben lehet csak igaz, ha a jogalkotó eleget tett annak az ugyancsak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó elvárásnak, hogy a jogszabály szövegéből fakadó követelmények egyértelműen és világosan felismerhetőek legyenek, és így az egyénnek valódi

lehetősége legyen arra, hogy ténylegesen is felismerhesse a jogi helyzetét és magatartását ehhez a helyzethez igazíthassa. Amennyiben azonban a norma ennek a követelménynek nyilvánvalóan nem tesz eleget (mely szempont értékelését az Alkotmánybíróság végezheti el, az Alaptörvény B) cikkének keretei között), az egyént nem terheli (nem terhelheti) önhiba és nem is viselheti a jogkövetkezményeket azért, mert nem volt képes magatartását az Alaptörvényből fakadó normavilágossági követelményeknek meg nem felelő jogszabályi követelményekhez igazítani. Különösen igaz ez egy olyan fokozott védelemre szoruló társadalmi csoport esetében, mint a fogyatékkal élő személyek köre, akik közül sokan saját maguk egyáltalán nem is képesek a jogaik érvényesítése érdekében fellépni.

- [66] 8. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletében megjelenő jogértelmezés közvetlenül az Mmtv. támadott rendelkezése alaptörvény-ellenességéből fakadt.

Budapest, 2026. szeptember 21.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
az Alkotmánybíróság elnökhelyettese

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sonnevend Pál s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

- [67] A határozat rendelkező részével egyetértek. Indokolását azonban az alábbiakkal egészítem ki.
- [68] 1. A többségi indokolás az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján arra kötelezi a perbírót, hogy ha a bíróság előtt folyamatban lévő „eljárás valamelyik résztvevője kezdeményezi az Abtv. 25. §-a szerinti eljárást, de az eljáró bíró nem észlel alaptörvény-ellenességet, [...] az eljáró bíró [...] a *szükséges részletességgel* (kiemelés tőlem) indokolja meg, miért nem ért egyet az eljárás résztvevőjének kezdeményezésével” (lásd: jelen határozat indokolása, III.2.2.1. pont).
- [69] Elfogadhatónak tartom, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolt bírói döntéshez való alapjogból levonható ez a következtetés. Úgy gondolom azonban, hogy a „szükséges részletesség” tartalma már most kifejtésre szorul az előre kiszámítható alkotmánybíróági gyakorlat biztosítása érdekében.
- [70] 2. Véleményem szerint az elutasítás „szükséges részletességgel” való indokolási kötelezettsége a következőt jelenti.
- [71] A Pp. 131. § (4) bekezdése értelmében „[h]a a bíróság az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasítja, erről végzéssel határoz, e döntését legkésőbb az ítéletében köteles megindokolni”. Az itt tárgyalt kérdés az, hogy a kérelem elutasítása esetén az előbbi végzés vagy ítélet indokolására milyen tartalmi követelmények vonatkoznak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből, avagy milyen mélységű magyarázat teszi az elutasításra vezető bírósági eljárást a peres fél számára tisztességessé, *fairré*, méltányossá, kiegyensúlyozottá.
- [72] Álláspontom szerint nem elégíti ki az alapjogból fakadó követelményeket, ha az elutasítás indokolása csupán arra szorítkozik, hogy bár az eljárás valamely résztvevője indítványozta a per során, az eljáró bíró *nem tartotta szükségesnek* az alkotmánybíróági eljárás kezdeményezését.
- [73] Az alapjogi mérce felállításában segít annak az áttekintése, hogy mikét transzformálta az Alkotmánybíróság magyar alkotmányjogi kérdéssé azt a helyzetet, amelyben az uniós jog értelmében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság nem fordul az EUB-hoz. Az előbb említett területen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog biztosítja az *átjárást* az uniós jog és a magyar alkotmányjog között. Az Alkotmánybíróság ugyanis a 26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [24]-[30] bekezdéseiben – bizonyos körülmények között – elismerte, hogy az EUB törvényes bírónak minősül, és ezen keresztül az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése tárgyában hozott elutasító döntés indokolása felvetheti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének lehetőségét. Az elutasító döntés indokolásának alkotmányossági kontrollja érdekében

ezért az Alkotmánybíróság beépítette mércéi közé az EUB által a CILFIT-ügyben (C-283/81 Srl CILFIT és Lanificio di Gavardo SpA kontra Egészségügyi Minisztérium) kidolgozott szempontrendszert. Így, ha ezen megfontolásoknak megfelelően mellőzi a magyar nemzeti bíró az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezést, akkor a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot – azon belül az indokolt bírói döntéshez való részjogosítványt – is tiszteletben tartja. A hivatkozott határozatban tehát nem azt veszi alkotmányos kontroll alá a testület, hogy a tagállami bírónak érdemben az uniós jogot kellett volna alkalmazni és az indokolta volna az EUB-hoz fordulást vagy sem. Azt vizsgálja, hogy az indokolás alkotmányosan kielégítő választ jelent-e a peres fél számára annak indítványára tekintettel.

[74] A jelen párhuzamos indokolásban vizsgált kérdés hasonlóságot mutat az előzetes döntéshozatali eljárás rendeltetésével: a vonatkozó Pp.-beli szabályozás lényegében együtt kezeli azokat a közbevetett eljárásokat, amelyek a bíró számára a perben alkalmazandó jog (jogszabályok) tartalma, avagy érvénye kapcsán adnak útmutatást. Ezért annak ellenére, hogy a bírói kezdeményezés több tekintetben eltér az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének mellőzésétől, a CILFIT-ügy szerinti feltételekből kiindulva egy világos és jól alkalmazható szempontrendszer körvonalazható arra az esetre, ha a bíró annak ellenére nem kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, hogy az eljárás résztvevője indítványozta azt. Az elutasítás indokolása álláspontom szerint akkor felelhet meg a „szükséges részletesség” követelményének, ha az önálló végzésben vagy az ítéletben a bíró rögzíti, hogy a fél indítványában foglalt alkotmányjogi probléma nem releváns, nem befolyásolja az ügy mikénti eldöntését, avagy a hivatkozott alkotmányossági problémára nézve kiforrott alkotmánybírói gyakorlat áll rendelkezésre (például a vezető esetek megjelölésével), illetve a fél indítványa annyira egyértelmű kérdést feszeget, hogy az nem vet fel ésszerű kétséget az alkalmazandó jogszabály alkotmányosságával összefüggésben.

[75] 3. Mindazonáltal két kérdést kell hangsúlyozni. Részben azt, hogy a perben alkalmazott jog „megtalálása”, meghatározása a bíró autonómiájába tartozik. Ezért mint minden esetben, amikor az Alkotmánybíróság a bírói döntés alapjogi megközelítésű kontrollját végzi, felmerül annak a lehetősége, hogy valamilyen mértékben „szuperbíróssággá” váljon, a bíróságokhoz tartozó törvénykezésből vegyen át területeket. Ennek megelőzése érdekében szükséges hangsúlyozni, hogy a fentiekben körvonalazott alkotmányossági kontroll nem kezdheti ki azt, hogy az alkalmazandó jog azonosítása és annak szakjogi értelmezése a bíróságok feladat- és hatáskörébe tartozik. Az általam felvázolt teszt a legkevésbé sem célozza ennek kétségbe vonását. Éppen azt kívánja szolgálni, hogy az indokolt bírói döntéshez való jogból fakadó szempontok elkülönüljenek az ítékezés érdemi tevékenységétől.

[76] Másrészt viszont, amikor a bíró magyarázatát adja annak, hogy a fél előadásával ellentétben miért nem indokolt az eljárásban alkalmazandó jogszabályi

rendelkezéssel szemben az Alkotmánybírósághoz fordulni, nem veheti át az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörét. Ez praktikus azt jelenti, hogy a bíró nem folytathatja le a fél által alkotmányellenesnek tekintett norma alkotmányossági felülvizsgálatát, és nem állapíthatja meg, hogy az nem ellentétes az Alaptörvénnyel. Erre ugyanis csak az Alkotmánybíróságnak van mandátuma [lásd: Alaptörvény 24. cikk (2)-(3) bekezdés].

Budapest, 2026. szeptember 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

[77] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2026. szeptember 21.

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [78] Csatlakozom *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró asszony párhuzamos indokolásához az alábbi kiegészítéssel. Egyetértek azzal, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált fair eljárás elve keretében eljuthatunk odáig, hogy a bíró indokolási kötelezettsége azt is magában foglalja, hogy a bírónak számot kell adnia arról, miért nem tartotta fontosnak az Alkotmánybírósághoz való fordulást.
- [79] Ugyanakkor ez több kérdést is felvet: (i) milyen mélységű indokolással tehet eleget a bíró ennek, illetve (ii) ha ezt nem teljesíti, annak mi a következménye?
- [80] E két kérdés megválaszolását az alábbiak figyelembevételével tartom lehetségesnek.
- [81] Ad (i): Az indokolás szükséges mélységét illetően járható útnak találok *Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró asszony azon felvetését, miszerint az Alkotmánybíróság megalkothat egy olyan szempontrendszert, amely támaszpontul szolgálhat a bíró számára, hogy indokolása számba vette-e az Alkotmánybírósághoz fordulás kapcsán felvethető kérdéseket. Ezen szempontrendszer tehát nem tartalmi

kérdéseket, hanem a bírói mérlegelés során kvázi kötelezőként felvetendő kérdéseket foglalná magában.

- [82] Ad (ii): Ugyanakkor a bíró „szükséges részletességű” indokolási kötelezettsége nem vezethet arra a jogkövetkezményre, hogy az Alkotmánybíróság utólag a fair eljárás megsértését állapítsa meg amiatt, mert a bíró a bírói kezdeményezés előterjesztésére vonatkozó mérlegelése során – bár az alkotmánybíróági eljárás kezdeményezését elutasító döntése „szükséges részletességgel indokolt” volt - nem ismerte fel, vagy nem úgy ismerte fel előre azt az alkotmányossági tartalmat, amit, vagy ahogy az Alkotmánybíróság alkotmányossági vizsgálata során fejt ki. Magam is úgy vélem, hogy ellenkező esetben az Alkotmánybíróság a bírói mérlegelési jogot indokolatlanul korlátozná.

Budapest, 2026. szeptember 21.

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró